

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
22 päivänä marraskuuta 2001 *

Asiassa C-452/98,

Nederlandse Antillen, edustajinaan advocat P. V. F. Bos ja advocat M. M. Slotboom, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään R. Torrent, J. Huber ja G. Houttuin, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jota tukevat

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään R. Silva de Lapuerta, prosessiosoite Luxemburgissa,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

Italian tasavalta, asiamiehenään U. Leanza, avustajanaan avvocatessa dello Stato F. Quadri, prosessiosoite Luxemburgissa,

ja

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään P. J. Kuijper ja T. van Rijn, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijoina,

jossa kantaja vaatii merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta peräisin olevan riisin tuontia koskevien suojatoimenpiteiden käyttöön ottamisesta 2 päivänä kesäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1036/97 (EYVL L 151, s. 8) kumoamista,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat P. Jann ja F. Macken (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. Gulmann, D. A. O. Edward, A. La Pergola, J.-P. Puissochet, L. Sevón, M. Wathelet, R. Schintgen ja V. Skouris,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Nederlandse Antillenin, edustajinaan P. V. F. Bos ja M. M. Slotboom, neuvoston, asiamiehenään G. Houttuin, Espanjan kuningaskunnan, asiamiehenään N. Díaz Abad, Italian tasavallan, asiamiehenään F. Quadri, ja komission, asiamiehenään T. van Rijn, 7.11.2000 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.3.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Nederlandse Antillen (Alankomaiden Antillit) on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 11.6.1997 jättämällään kanteella, joka on kirjattu asianumerolla T-179/97, vaatinut EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) nojalla merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta peräisin olevan riisin tuontia koskevien suojatoimenpiteiden käyttöön ottamisesta 2 päivänä kesäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1036/97 (EYVL L 151, s. 8) kumoamista.
- 2 Espanjan kuningaskunnan, Italian tasavallan ja Euroopan yhteisöjen komission hakemukset saada osallistua oikeudenkäyntiin väliintulijoina tukeakseen Euroopan unionin neuvoston vaatimuksia asiassa T-179/97 hyväksyttiin 5.8.1997 ja 15.12.1997 annetuilla määräyksillä.

- 3 Alankomaiden Antillit on aikaisemmin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 23.5.1997 jättämällään kanteella, joka on nostettu neuvostoa ja komissiota vastaan ja kirjattu asianumerolla T-163/97, vaatinut yhtäältä merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta peräisin olevan riisin tuontia koskevien suoja-toimenpiteiden käyttöön ottamisesta 23 päivänä huhtikuuta 1997 annetun komission asetuksen (EY) N:o 764/97 (EYVL L 112, s. 3) kumoamista ja toisaalta sellaisen vahingon korvaamista, jonka se väittää aiheutuneen sille tämän asetuksen ja asetuksen N:o 1036/97 antamisesta.

- 4 Neuvoston pyynnöstä asiat T-163/97 ja T-179/97 yhdistettiin 6.8.1997 annetulla määräyksellä kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomiota varten.

- 5 Myös Alankomaiden kuningaskunta on yhteisöjen tuomioistuimeen 20.8.1997 jättämällään kanteella, joka on kirjattu asianumerolla C-301/97, vaatinut asetuksen N:o 1036/97 kumoamista.

- 6 Koska asiat T-179/97 ja C-301/97 koskevat molemmat asetuksen N:o 1036/97 kumoamista, asianosaisia on kuultu asioita T-163/97 ja T-179/97 koskevan yhdistämispäätöksen peruuttamisesta ja menettelyn lykkäämisestä sekä siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin mahdollisesti luopuu näiden asioiden käsittelystä.

- 7 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti 16.11.1998 antamallaan määräyksellä EY:n tuomioistuimen perussäännön 47 artiklan kolmannen kohdan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 50 ja 80 artiklan mukaisesti peruuttaa asioita T-163/97 ja T-179/97 koskevan yhdistämispäätöksen, lykätä asian T-163/97 käsittelyä siihen saakka, kunnes yhteisöjen tuomioistuin antaa tuomion asiassa C-301/97, ja luopua asian T-179/97 käsittelystä, jotta yhteisöjen tuomioistuin voi ratkaista asian.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

EY:n perustamissopimus

- 8 EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan r alakohdassa (josta on muutettuna tullut EY 3 artiklan 1 kohdan s alakohhta) määrätään, että yhteisön toimintaan sisältyy merentakaisten maiden ja alueiden (jäljempänä MMA) assosiointi kaupankäynnin lisäämiseksi sekä yhteiset pyrkimykset taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseksi.

- 9 EY:n perustamissopimuksen 227 artiklan 3 kohdan (josta on muutettuna tullut EY 299 artiklan 3 kohta) mukaan tämän sopimuksen neljännessä osassa määrättyä, assosiointia koskevaa sääntelyä sovelletaan perustamissopimuksen liitteessä IV (josta on muutettuna tullut EY liite II) lueteltuihin MMA:ihin. Alankomaiden Antillit mainitaan tässä liitteessä.

- 10 EY:n perustamissopimuksen 228 artiklan 7 kohdan (josta on muutettuna tullut EY 300 artiklan 7 kohta) mukaan tässä artiklassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti tehdyt sopimukset sitovat yhteisön toimielimiä ja jäsenvaltioita.

- 11 EY:n perustamissopimuksen neljännessä osassa, jonka otsikko on ”Merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi”, on muun muassa 131 artikla (josta on muutettuna tullut EY 182 artikla), 132 artikla (josta on tullut EY 183 artikla), 133 artikla (josta on muutettuna tullut EY 184 artikla), 134 artikla (josta on tullut EY 185 artikla) ja 136 artikla (josta on muutettuna tullut EY 187 artikla).

- 12 Perustamissopimuksen 131 artiklan toisen ja kolmannen kohdan mukaan MMA:iden Euroopan yhteisöön assosioinnin tavoitteena on edistää MMA:iden taloudellista ja sosiaalista kehitystä ja vahvistaa läheiset taloudelliset suhteet niiden ja koko yhteisön välille. EY:n perustamissopimuksen johdanto-osassa mainittujen periaatteiden mukaisesti assosioinnin tarkoituksena on ensisijaisesti edistää MMA:iden väestön etuja ja vaurautta, jotta ne voivat saavuttaa taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen, johon ne pyrkivät.

- 13 Perustamissopimuksen 132 artiklan 1 alakohdan mukaan jäsenvaltiot soveltavat kaupankäynnissään MMA:iden kanssa samaa järjestelmää kuin tämän sopimuksen mukaan keskinäisessä kaupankäynnissään.

- 14 Perustamissopimuksen 133 artiklan 1 kohdassa määrätään, että MMA:ista peräisin olevien, jäsenvaltioihin tuotavien tavaroiden tullit poistetaan kokonaan niin kuin jäsenvaltioiden välisten tullien asteittaisesta poistamisesta perustamissopimuksessa määrätään.

- 15 Perustamissopimuksen 134 artiklassa määrätään, että jos niiden tullien taso, joita sovelletaan kolmannelle maasta peräisin oleviin tuotteisiin niiden tullessa MMA:han, on sellainen, että se, ottaen huomioon perustamissopimuksen 133 artiklan 1 kohdan määräysten soveltamisen, johtaa kaupankäynnin vinoutumiseen jonkin jäsenvaltion vahingoksi, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiota tekemään muille jäsenvaltioille ehdotuksia toimenpiteiksi, jotka ovat tarpeen tilanteen korjaamiseksi.

- 16 Perustamissopimuksen 136 artiklan mukaan neuvosto antaa MMA:iden sekä yhteisön välisestä assosioinnista saatujen kokemusten ja perustamissopimuksen periaatteiden pohjalta yksimielisesti säännökset MMA:iden sekä yhteisön välistä assosiointia koskevista säännöistä ja menettelyistä.

Päätös 91/482/ETY

- 17 Perustamissopimuksen 136 artiklan nojalla tehtiin merentakaisten maiden ja alueiden assosioinnista Euroopan talousyhteisöön 25 päivänä heinäkuuta 1991 neuvoston päätös 91/482/ETY (EYVL L 263, s. 1; jäljempänä MMA-päätös).
- 18 MMA-päätöksen 101 artiklan 1 kohdan mukaan MMA:ista peräisin olevat tuotteet vapautetaan yhteisöön tuotaessa tulleista ja vaikutukseltaan vastaavista maksuista.
- 19 MMA-päätöksen 102 artiklan mukaan yhteisö ei sovelle määrällisiä rajoituksia eikä toteuta vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä MMA:ista peräisin olevien tuotteiden tuontiin.
- 20 MMA-päätöksen liitteessä II olevan 6 artiklan 2 kohdassa todetaan, että jos yhteisössä tai AKT-valtioissa (Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtiot) kokonaan tuotettuihin tuotteisiin kohdistuu MMA:issa käsittely- tai valmistustoimia, ne katsotaan MMA:issa kokonaan tuotetuiksi tuotteiksi.
- 21 MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa komissio valtuutetaan tämän päätöksen 101 artiklan 1 kohdassa säädetystä periaatteesta poiketen toteuttamaan tarvittavat suojatoimenpiteet, ”jos tämän päätöksen soveltamisesta aiheutuu vakavia häiriöitä jollakin yhteisön tai yhden tai useamman jäsenvaltion talouden toiminnan alalla tai jos soveltaminen vaarantaa niiden rahatalouden ulkoisen vakauden tai jos ilmenee häiriöitä, jotka saattavat johtaa yhteisön tai siihen kuuluvan alueen jonkin toiminnan alan merkittävään heikentymiseen”.

- 22 MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohdan mukaan tämän artiklan 1 kohtaa sovellettaessa on valittava ensisijaisesti toimenpiteitä, jotka vähiten häiritsevät assosioinnin ja yhteisön toimivuutta. Nämä toimenpiteet on rajoitettava niihin, jotka ovat ehdottomasti välttämättömiä ilmenneiden häiriöiden poistamiseksi.
- 23 MMA-päätöksen liitteessä IV olevan 1 artiklan 5 ja 7 kohdan mukaan jäsenvaltio voi saattaa suojatoimenpiteiden käyttöön ottamista koskevan komission päätöksen neuvoston käsiteltäväksi kymmenen työpäivän kuluessa sen tiedoksiantamisesta. Tällaisessa tapauksessa neuvosto voi päättää määränemmistöllä asiasta toisin 21 työpäivän kuluessa.

Tullitariffeja ja kauppaa koskeva vuoden 1994 yleissopimus

- 24 Tullitariffeja ja kauppaa koskeva vuoden 1994 yleissopimus, joka on Maailman kauppajärjestön (jäljempänä WTO) perustamissopimuksen liitteessä 1A, hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta Uruguayn kierroksen (1986—1994) monenvälisissä kauppaneuvotteluissa yhteisön puolesta ja sen toimivallan puitteissa tehtävistä sopimuksista 22 päivänä joulukuuta 1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/800/EY (EYVL L 336, s. 1); tämän yleissopimuksen XIX artiklan 1 kohdan a alakohdassa määrätään seuraavaa:

”Jos asioiden ennakolta arvaamattoman kehityksen seurauksena tai niiden velvoitusten vaikutuksesta, joihin sopimuspuoli on joutunut tämän sopimuksen mukaan, niihin luettuina myös tariffimyönnytykset, jotakin tuotetta tuodaan sanotun sopimuspuolen alueelle niin paljon enemmän ja sellaisten olosuhteiden vallitessa, että siitä aiheutuu tai uhkaa aiheutua vakavaa haittaa tuolla alueella oleville samanlaisen tai suoranaisesti kilpailevan tuotteen kotimaisille tuottajille, sopimuspuolella on oikeus väliaikaisesti lopettaa velvoituksen noudattaminen

kokonaan tai osittain tai peruuttaa myönnytys tai muuttaa sitä tällaisen tuotteen osalta siihen määrään asti ja sellaiseksi ajaksi kuin on välttämätöntä tämänlaatuisen vahingon ehkäisemiseksi tai korjaamiseksi.”

Sopimus suojalausekkeista

- 25 Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen liitteessä 1A olevan suojalausekkeita koskevan sopimuksen 7 artiklan 5 kohdassa määrätään, että ”mitään suojatoiminta ei saa soveltaa uudestaan sellaisen tuotteen tuontiin, joka on ollut suojatoimen kohteena WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen, saman pituisena ajanjaksona kuin se aikaväli, jolloin toimi oli aiemmin käytössä edellyttäen, että vähintään kahden vuoden aikana toimi ei ole ollut käytössä”.

Asetus N:o 764/97

- 26 Italian hallituksen vaadittua merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta peräisin olevan riisin tuontia koskevien, 17.2.1997 annetulla neuvoston asetuksella N:o 304/97 (EYVL L 51, s.1) käyttöön otettujen suojatoimenpiteiden voimassaolon jatkamista komissio antoi MMA-päätöksen 109 artiklan nojalla asetuksen N:o 764/97.
- 27 Tämän asetuksen 1 artiklassa säädettiin tariffikiintiöstä, jonka perusteella MMA:ista peräisin olevan CN-koodiin 1006 kuuluvan riisin tulliton tuonti yhteisöön sallitaan seuraaviin määriin saakka: 10 000 tonnia Montserrat’sta ja

Turks- ja Caicossaarilta peräisin olevaa riisiä ja 59 610 tonnia muista MMA:ista peräisin olevaa riisiä.

28 Asetusta N:o 764/97 sovellettiin sen 7 artiklan toisen kohdan mukaisesti 1.5.—30.9.1997.

29 Espanjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset saattoivat tämän jälkeen asetuksen N:o 764/97 neuvoston käsiteltäväksi MMA-päätöksen liitteessä IV olevan 1 artiklan 5 kohdan mukaisesti ja pyysivät neuvostoa korottamaan Montserrat'ta ja Turks- ja Caicossaaria koskevia kiintiöitä.

Asetus N:o 1036/97

30 Neuvosto antoi 2.6.1997 asetuksen N:o 1036/97, jolla kumotaan sen 7 artiklan mukaan asetus N:o 764/97.

31 Neuvoston ja komission antamien asetusten ero koskee kiintiöiden jakautumista MMA:iden kesken ja ajanjaksoa, jona niitä on sovellettava.

32 Asetuksen N:o 1036/97 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”MMA:sta peräisin olevan CN-koodiin 1006 kuuluvan riisin tulliton tuonti yhteisöön rajoitetaan 1 päivän toukokuuta ja 30 päivän marraskuuta 1997 välisenä aikana seuraaviin vastaavana määränä esikuorittua riisiä ilmaistuihin määriin:

a) 13 430 tonnia Montserrat’sta sekä Turks- ja Caicossaarilta peräisin olevaa riisiä,

ja

b) 56 180 tonnia muista MMA:ista peräisin olevaa riisiä.”

33 Asetusta N:o 1036/97, joka tuli voimaan 10.6.1997, jolloin se julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, sovellettiin 1 päivästä toukokuuta 30 päivään marraskuuta 1997.

Yhteisön riisimarkkinat

34 On erotettava toisistaan japonica- ja indica-riisilajit.

- 35 Yhteisön riisintuottajamaita ovat lähinnä Ranska, Espanja ja Italia. Noin 80 prosenttia yhteisössä tuotetusta riisistä on japonica-riisiä ja 20 prosenttia indica-riisiä. Japonica-riisiä kulutetaan erityisesti eteläisissä jäsenvaltioissa, kun taas indica-riisiä kulutetaan erityisesti pohjoisissa jäsenvaltioissa.
- 36 Koska japonica-riisistä on ylituotantoa, yhteisö on kokonaisuutena tarkasteltuna tämän riisilajin viejä. Yhteisössä ei sen sijaan tuoteta riittävästi indica-riisiä omiin tarpeisiin, joten yhteisö on kokonaisuutena tarkasteltuna tämän riisilajin tuoja.
- 37 Kulutusta varten riisiä on käsiteltävä. Sadonkorjuun jälkeen riisi esikuoritaan ja sitten kiillotetaan monivaiheisesti.
- 38 Yleisesti erotetaan toisistaan neljä käsittelyastetta:
- kuorimaton riisi: kyseessä on riisi sellaisena kuin se on korjattu, eikä se vielä kelpaa kulutukseen
 - esikuorittu riisi (kutsutaan myös nimellä ruskea riisi): kyseessä on riisi, jonka ulkokuori on poistettu ja jota voidaan käyttää kulutukseen mutta myös käsitellä edelleen
 - osittain hiottu riisi (kutsutaan myös nimellä osittain kiillotettu riisi): kyseessä on riisi, jonka siemenkalvosta osa on poistettu. Tämä on puolivalmis tuote, jota myydään yleensä lisäkäsittelyä eikä kulutusta varten

— kokonaan hiottu riisi (kutsutaan myös nimellä kiillotettu riisi): kokonaan käsitelty riisi, jonka ulkokuori ja siemenkalvo on poistettu.

39 Yhteisössä tuotetaan vain kokonaan hiottua riisiä, kun taas Alankomaiden Antilleilla tuotetaan vain osittain hiottua riisiä. Alankomaiden Antilleilta peräisin olevaa osittain hiottua riisiä on siis käsiteltävä vielä kerran, jotta se voitaisiin käyttää kulutukseen yhteisössä.

40 Puoli tusinaa yritystä, joiden kotipaikka on Alankomaiden Antilleilla, käsittelevät siellä Surinamesta ja Guyanasta peräisin olevaa esikuorittua riisiä siten, että siitä tulee osittain hiottua riisiä.

41 Tämä käsittelytoimi on riittävä riisin luokittelumiseksi MMA:ista peräisin olevaksi riisiksi MMA-päätöksen liitteen II säännösten mukaisesti.

Kanne

42 Alankomaiden Antillit vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin kumoaa asetuksen N:o 1036/97 ja velvoittaa neuvoston korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

43 Kantaja vetoaa kanteensa tueksi kahdeksaan kanneperusteeseen, jotka koskevat harkintavallan väärinkäyttöä, oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista, perustamissopimuksen 133 artiklan 1 kohdan rikkomista, perus-

tamissopimuksen 132 artiklan 1 alakohdan ja 134 artiklan rikkomista, kun niitä tulkitaan yhdessä MMA-päätöksen 102 artiklan ja merentakaisten maiden ja alueiden assosioinnista Euroopan talousyhteisöön 25 päivänä helmikuuta 1964 tehdyn neuvoston päätöksen 64/349/ETY (EYVL 1964, 93, s. 1472) kanssa, suojalausekkeista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 5 kohdan rikkomista ja perustamissopimuksen 228 artiklan 7 kohdan rikkomista, MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan rikkomista, MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohdan rikkomista ja EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan (josta on tullut EY 253 artikla) rikkomista.

44 Neuvosto, jota komissio, Espanjan kuningaskunta ja Italian tasavalta tukevat, vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— jättää tutkimatta Alankomaiden Antilleiden nostaman kanteen

— toissijaisesti hylkää sen perusteettomana ja

— velvoittaa Alankomaiden Antilleiden hallituksen korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Espanjan kuningaskunnan väliintulon hyväksyminen

45 Alankomaiden Antillit väittää ensinnäkin, että yhteisöjen tuomioistuin ei voi ottaa huomioon Espanjan kuningaskunnan väliintulokirjelmässään esittämiä

huomautuksia, koska Alankomaiden Antillit ja kyseinen jäsenvaltio eivät ole missään yhteisön oikeuden mukaisessa suhteessa toisiinsa. Alankomaiden Antillit toteaa, että Alankomaiden kuningaskunta on ratifioinut Espanjan kuningaskunnan liittymisasiakirjan siten, että se koskee ainoastaan Alankomaiden kuningaskunnan Euroopassa sijaitsevaa aluetta.

- 46 Toisin kuin Alankomaiden Antillit väittää, Espanjan kuningaskunnan väliintulo voidaan hyväksyä. EY:n tuomioistuimen työjärjestyksen 37 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat nimittäin olla väliintulijoina kaikissa yhteisön tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa. Vaikka Alankomaiden kuningaskunta olisikin ratifioinut Espanjan kuningaskunnan liittymisasiakirjan siten, että se koskee ainoastaan Alankomaiden kuningaskunnan Euroopassa sijaitsevaa aluetta, tämä ei vaikuta Alankomaiden kuningaskunnalle jäsenvaltiona kuuluvaan oikeuteen olla väliintulija.

Kumoamiskanteen tutkittavaksi ottaminen

- 47 Alankomaiden Antillit väittää, että Alankomaiden kuningaskunnan statuu-tin perusteella se on yksi kolmesta alueesta, joista Alankomaiden kuningaskunta muodostuu, ja että Alankomaiden Antillit voi puolustaa itsenäisesti omia etujaan. Alankomaiden Antillit toteaa tässä yhteydessä, että Alankomaiden kuningaskunta ei aina valvo täysin sen etuja. Alankomaiden Antillit katsoo olevansa toimivaltainen taloudellisissa kysymyksissä ja voivansa puolustaa riippumattomasti talouttaan vaatimalla yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan asetuksen N:o 1036/97. Se toteaa lisäksi, että Alankomaiden hallitus antoi MMA-päätöksen liitteessä VIII olevan julistuksen, jossa se korosti Alankomaiden Antilleiden olevan autonominen Alankomaiden kuningaskunnassa tämän päätöksen säännösten nojalla tehtyjä toimia koskevien kanteiden nostamiseksi. Alankomaiden Antillit katsoo näin ollen, että koska se on EY:n perustamissopimuksen neljännessä osassa ja liitteessä IV mainittu MMA, sen ei tarvitse osoittaa, että asetus N:o 1036/97 koskee sitä suoraan ja erikseen.

- 48 Alankomaiden Antillit väittää lisäksi, että Euroopan parlamentin tilanteesta voidaan analogisesti päätellä, että sillä on oikeus nostaa kumoamiskanne silloin, kun kanne koskee sille perustamissopimuksessa tunnustettujen etuoikeuksien turvaamista.
- 49 Alankomaiden Antillit vaatii näin ollen, että yhteisöjen tuomioistuin arvioi sen kanneoikeutta soveltamalla analogisesti perustamissopimuksen 173 artiklan toista ja kolmatta kohtaa (joista on muutettuina tullut EY 230 artiklan toinen ja kolmas kohta) silloin, kun kanne koskee sen etuoikeuksien turvaamista, kuten käsiteltävänä olevassa asiassa.
- 50 Perustamissopimuksen 173 artiklan toista ja kolmatta kohtaa ei kuitenkaan voida soveltaa analogisesti (ks. tämän artiklan toista kohtaa koskien vastaavasti asia C-95/97, Région wallonne v. komissio, määräys 21.3.1997, Kok. 1997, s. I-1787, 6 kohta ja asia C-180/97, Regione Toscana v. komissio, määräys 1.10.1997, Kok. 1997, s. I-5245, 6 kohta). Edellä esitetystä seuraa, että Alankomaiden Antilleiden kanneoikeutta voidaan tarkastella ainoastaan perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan perusteella.
- 51 Koska Alankomaiden Antillit on Alankomaiden oikeuden mukaan oikeushenkilö, se voi lähtökohtaisesti nostaa perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla kumoamiskanteen; tämän määräyksen mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa kanteen hänelle osoitetusta päätöksestä tai päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen.
- 52 Koska asetus N:o 1036/97 ei ole perustamissopimuksen 173 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettu Alankomaiden Antilleille osoitettu päätös, on tutkittava, onko se yleisesti sovellettava säädös vai onko sitä pidettävä asetuksen muodossa tehtynä päätöksenä. Jotta voitaisiin määrittää, onko toimenpide yleisesti sovellettava vai ei, on arvioitava sen luonnetta ja erityisesti niitä oikeusvaikutuksia, joita sen on tarkoitettu tuottavan tai joita se tosiasiallisesti tuottaa (asia 307/81, Alusuisse Italia v. neuvosto ja komissio, tuomio 6.10.1982, Kok. 1982, s. 3463, 8 kohta; Kok. Ep. VI, s. 547).

- 53 Käsiteltävänä olevassa asiassa neuvosto on antamalla asetuksen N:o 1036/97 toteuttanut yleisesti sovellettavia toimenpiteitä, joita sovelletaan erotuksetta kaikista MMA:ista peräisin olevan riisin tuontiin.
- 54 Asetus N:o 1036/97 on siis luonteeltaan yleisesti sovellettava, eikä se ole EY:n perustamissopimuksen 189 artiklassa (josta on tullut EY 249 artikla) tarkoitettu päätös.
- 55 On kuitenkin tutkittava, voidaanko kuitenkin katsoa, että tämä asetus koskee Alankomaiden Antilleita suoraan ja erikseen siitä huolimatta, että se on yleisesti sovellettava. Toimen yleinen sovellettavuus ei nimittäin estä sitä, etteikö se voisi koskea tiettyjä luonnollisia tai oikeushenkilöitä suoraan ja erikseen (ks. asia C-309/89, Codorniu v. neuvosto, tuomio 18.5.1994, Kok. 1994, s. I-1853, 19 kohta; Kok. Ep. XV, s. 177).
- 56 Alankomaiden Antillit katsoo, että asetus N:o 1036/97 koskee sitä suoraan ja erikseen perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan tarkoittamalla tavalla.
- 57 Alankomaiden Antillit vetoaa ensinnäkin sen tueksi, että asetus koskee sitä erikseen, siihen, että on riidatonta, että riisin tuontia MMA:ista yhteisön alueelle rajoittava toimi vaikuttaa siihen erikseen. Alankomaiden Antilleiden mukaan MMA:t, joihin myös Alankomaiden Antillit kuuluu, mainitaan perustamissopimuksen liitteessä IV ja MMA-päätöksen liitteessä I ”rajoitettuna ryhmänä”. Alankomaiden Antillit katsoo lisäksi, että MMA-päätöksen 109 artiklan mukaan suojatoimenpiteistä päätettäessä on otettava selvää niistä seurauksista, joita aiotuilla suojatoimenpiteillä voi olla Alankomaiden Antilleiden taloudelle. Alankomaiden Antilleiden mukaan neuvosto tiesi antaessaan asetuksen

N:o 1036/97, että Alankomaiden Antillit oli kaikista MMA:ista se, joka vei suhteellista arvoa tarkasteltaessa ylivoimaisesti eniten riisiä yhteisön alueelle.

- 58 Alankomaiden Antillit vetoaa toiseksi sen tueksi, että asetus N:o 1036/97 koskee sitä suoraan, siihen, että kyseinen säädös ei jätä minkäänlaista harkintavaltua jäsenvaltioille sen täytäntöönpanossa. Alankomaiden Antilleiden mukaan tämä asetus rajoittaa merkittävästi Alankomaiden Antilleiden talouden tärkeää alaa eli riisinjalostusalaa, jonka osuus sen vuoden 1996 bruttokansantuotteesta oli 0,9 prosenttia.
- 59 Kantaja vetosi suullisessa käsittelyssä lisäksi siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi yhdistetyissä asioissa T-32/98 ja T-41/98, Nederlandse Antillen vastaan komissio, 10.2.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. II-201), että Alankomaiden Antilleiden perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan nojalla samankaltaisessa tilanteessa nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset täyttyivät.
- 60 Tältä osin on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä todetaan, että jotta säädöksen voidaan katsoa koskevan luonnollisia tai oikeushenkilöitä erikseen, sen on vaikutettava niiden oikeudelliseen asemaan niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella nämä toimijat erottuvat kaikista muista ja ne voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu (ks. erityisesti asia 25/62, Plaumann v. komissio, tuomio 15.7.1963, Kok. 1963, s. 197 ja 223; Kok. Ep. I, s. 181 ja asia C-321/95 P, Greenpeace Council ym. v. komissio, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1651, 7 kohta).
- 61 Alankomaiden Antillit toteaa ensinnäkin sille tunnusomaisista erityispiirteistä, joiden perusteella se erottuu muista MMA:ista, että asetuksessa N:o 1036/97 säädetään merkittävistä rajoituksista, jotka koskevat sen talouden tärkeää alaa.

- 62 Vaikka suojatoimenpiteet vaikuttavatkin riisinjalostusalaan, on todettava, että Alankomaiden Antilleiden itsensä esittämien huomautusten mukaan tämän alan osuus sen vuoden 1996 bruttokansantuotteesta oli vain 0,9 prosenttia.
- 63 Näin ollen ei ole osoitettu, että asetus N:o 1036/97 aiheutti vakavia seurauksia Alankomaiden Antilleiden talouden tärkeälle alalle verrattuna muihin MMA:ihin, eikä ole osoitettu myöskään, että kyseiset suojatoimenpiteet vaikuttivat kantajaan tämän erityispiirteiden takia, joiden perusteella se erottuu kaikista muista MMA:ista, joita asetus N:o 1036/97 myös koskee.
- 64 MMA:n yleinen intressi alueensa taloudellisten ja sosiaalisten kysymysten osalta toimivaltaisena tahona saada aikaan alueensa taloudellista vaurautta koskevia myönteisiä tuloksia ei yksistään riitä sen toteamiseksi, että asetuksen N:o 1036/97 säännökset koskevat sitä perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan tarkoittamalla tavalla, eikä siis sen toteamiseksi, että asetus koskee sitä erikseen.
- 65 Alankomaiden Antillit ei ole näin ollen osoittanut, että asetus N:o 1036/97 koskisi sitä erikseen sille tunnusomaisten erityispiirteiden takia.
- 66 Arvioitaessa toiseksi sitä, onko Alankomaiden Antillit sellaisessa tosiasiallisessa tilanteessa, jonka perusteella se erottuu kaikista muista ja se voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu, Alankomaiden Antillit vetoaa siihen, että se vei ylivoimaisesti eniten MMA:ista peräisin olevaa riisiä yhteisön alueelle ja että neuvosto tunsii tämän erityistilanteen ja että sen oli otettava tämä huomioon arvioidakseen aiottujen suojatoimenpiteiden vaikutuksia Alankomaiden Antilleiden taloudelle.

- 67 Tämän kysymyksen osalta on huomattava, että se, että neuvostolla tai komissiolla on erityissäännösten perusteella velvoite päätöstä tehdessään ottaa huomioon seuraukset, joita toimella, jonka ne aikovat tehdä, saattaa olla tiettyjen yksityisten tilanteelle, saattaa merkitä sitä, että nämä ovat yksilöitävissä (ks. vastaavasti asia 11/82, Piraiki-Patraiki ym. v. komissio, tuomio 17.1.1985, Kok. 1985, s. 207, 28 ja 31 kohta ja asia C-390/95 P, Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 11.2.1999, Kok. 1999, s. I-769, 25 kohta).
- 68 Tältä osin on todettava, että kun komissio aikoo toteuttaa suojatoimenpiteitä MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan nojalla, sen on otettava selvää niistä kielteisistä seurauksista, joita sen päätöksellä voi olla kyseisen MMA:n taloudelle sekä niille yrityksille, joita asia koskee, siltä osin kuin asiaan liittyvät olosuhteet eivät sitä estä (ks. em. asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomion 25 kohta).
- 69 Koska asetus N:o 1036/97 annettiin MMA-päätöksen liitteessä IV olevan 1 artiklan 5—7 kohdan nojalla, neuvostolla oli myös velvoite ottaa huomioon seuraukset, joita suunnitelluilla suojatoimenpiteillä saattoi olla kyseisille MMA:ille ja niille yrityksille, joita asia koski.
- 70 Edellä mainitussa asiassa Piraiki-Patraiki ym. vastaan komissio annetusta tuomiosta kuitenkin seuraa, että tämän velvoitteen olemassaolon toteaminen ei riitä osoittamaan, että tällaiset toimenpiteet koskevat kyseisiä MMA:ita ja yrityksiä erikseen perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan tarkoittamalla tavalla.
- 71 Yhteisöjen tuomioistuin nimittäin totesi kyseisen tuomion 28 kohdassa, että komissiolla oli velvollisuus ottaa selvää niistä kielteisistä seurauksista, joita sen

päätöksellä voi olla kyseisen jäsenvaltion taloudelle sekä niille yrityksille, joita asia koskee, mutta se ei yksin tämän toteamuksen perusteella päätelty, että kaikkia niitä yrityksiä, joita asia koskee, olisi pidettävä yrityksinä, joita päätös koskee erikseen perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan tarkoittamalla tavalla. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi päinvastoin, että vain sellaiset yritykset, jotka olivat jo tehneet sopimuksia, joiden riidanalaisen päätöksen soveltamisajanjaksoksi suunniteltu täytäntöönpano estyi kokonaan tai osittain tämän päätöksen takia, voitiin katsoa yrityksiksi, joita asia koskee erikseen perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan tarkoittamalla tavalla (ks. em. asia Piraiki-Patraiki ym. v. komissio, tuomion 28, 31 ja 32 kohta).

- 72 Edellä esitetystä seuraa, että sen toteaminen, että neuvoston oli asetusta N:o 1036/97 antaessaan siltä osin kuin asiaan liittyvät olosuhteet eivät sitä estäneet otettava huomioon kielteiset seuraukset, joita sen päätöksellä voi olla kyseisten MMA:iden taloudelle sekä niille yrityksille, joita asia koskee, ei poista Alankomaiden Antilleiden velvollisuutta näyttää toteen, että tämä asetus vaikuttaa siihen sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella se erottuu kaikista muista.
- 73 Alankomaiden Antillit ei kuitenkaan erotu kaikista muista MMA:ista sen perusteella, että se vei ylivoimaisesti eniten MMA:ista peräisin olevaa riisiä yhteisön alueelle. Vaikka väite, jonka mukaan asetuksessa N:o 1036/97 säädetyt suojaustoimenpiteet voivat aiheuttaa merkittäviä sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia Alankomaiden Antilleille, olisikin perusteltu, on kuitenkin todettava, että tämä asetus aiheuttaa samankaltaisia seurauksia myös muille MMA:ille.
- 74 Käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä oleva taloudellinen toiminta eli kolmasista maista peräisin olevan riisin käsittely MMA:issa on liiketoimintaa, jota mikä tahansa talouden toimija voi harjoittaa koska tahansa missä tahansa MMA:ssa. Riisinjalostustehtaita on myös muissa MMA:issa kuin Alankomaiden Antilleilla eli Montserrat'ssa ja Turks- ja Caicossaarilla. Alankomaiden Antillit ei näin ollen erotu kaikista muista MMA:ista tällaisen toiminnan perusteella.

- 75 Edellä esitetyn perusteella Alankomaiden Antillit ei ole osoittanut, että asetus vaikuttaa sen oikeudelliseen asemaan sille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella se erottuu kaikista muista ja se siis voidaan yksilöidä.
- 76 Koska Alankomaiden Antillit ei ole osoittanut, että asetus N:o 1036/97 koskee sitä erikseen, on tarpeetonta tutkia, koskeeko tämä asetus sitä suoraan.
- 77 Kanne on näin ollen jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

- 78 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska neuvosto on vaatinut oikeudenkäyntikulujen korvaamista ja Alankomaiden Antillit on hävinnyt asian, viimeksi mainittu on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan mukaan Espanjan kuningaskunta, Italian tasavalta ja komissio vastaavat väliintulijoina omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) **Kanne jätetään tutkimatta.**
- 2) **Nederlandse Antillen velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**
- 3) **Espanjan kuningaskunta, Italian tasavalta ja Euroopan yhteisöjen komissio vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Rodríguez Iglesias

Jann

Macken

Gulmann

Edward

La Pergola

Puissochet

Sevón

Wathelet

Schintgen

Skouris

Julistettiin Luxemburgissa 22 päivänä marraskuuta 2001.

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja

presidentti